

Література:

1. Енциклопедія державного управління : у 8 т. / Нац. акад. держ. упр. при Президентові України ; наук.-ред. колегія : Ю. В. Ковбасюк (голова) та ін. К. : НАДУ, 2011. 524 с.
2. Стратегічна програма діяльності Державного бюро розслідувань на 2022–2026 роки. URL : <https://dbr.gov.ua/strategicna-programa-dialnosti>
3. Поляк С. П. Правові основи діяльності оперативних підрозділів кримінальної поліції Національної поліції України з протидії втягненню неповнолітніх у злочинну діяльність. *Форум права*. 2017. № 2. С. 87–94. URL: http://nbuv.gov.ua/j-pdf/FP_index.htm_2017_2_16.pdf
4. Про Державне бюро розслідувань : Закон України від 12 листопада 2015 року № 794-VIII. *Відомості Верховної Ради України*. 2016. № 6, ст. 55. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/794-19#Text>

DOI <https://doi.org/10.36059/978-966-397-395-1-46>

КОНТРАКТ ЯК ОСОБЛИВА ФОРМА УКЛАДАННЯ ТРУДОВИХ ВІДНОСИН З КЕРІВНИКОМ

Щербак Ольга Павлівна

*студентка денної форми здобуття освіти
першого (бакалаврського) рівня
вищої освіти спеціальності 081 «Право» освітньої програми «Право»,
Навчально-науковий інститут права
Київського національного університету імені Тараса Шевченка
м. Київ, Україна*

Укладання контракту з керівником є однією з найбільш розповсюджених форм встановлення трудових відносин у сучасному бізнес-середовищі. Цей вид договору відображає різноманітні аспекти трудових відносин, які відіграють ключову роль у формуванні організаційної культури та ефективності управління.

Перш за все, варто розкрити поняття «контракт» в українському законодавстві. Згідно статті 21 Кодексу законів про працю контракт охарактеризується як особлива форма трудового договору, де строк дії, права та обов'язки, відповідальність сторін, умови матеріального забезпечення та організації праці працівника, умови розірвання договору, можуть бути визначені сторонами договору [1].

Також потрібно підкреслити характерні особливості контракту, які відрізняють його від типового трудового договору:

- Обов'язкова письмова форма;
- Строковий (у більшості випадків);
- Сфера застосування визначається законами України;
- Сторони мають право встановлювати додаткові підстави щодо розірвання угоди (окрім тих, які закріплені у трудовому законодавстві);
- У разі розірвання можливе відшкодування й моральної шкоди [2].

М.С. Поліщук підкреслює, що контракт характеризується застосуванням праці працівників найвищої кваліфікації, для яких контракт покликаний створити найбільш сприятливі умови праці, краще матеріальне забезпечення у порівнянні із діючим законодавством [3, с. 250]. Таким чином, запровадження контракту обумовлена прагненням роботодавців взяти до себе на роботу найбільш кваліфікованих і творчо найактивніших працівників. Наприклад, таких як керівників, які належним чином будуть займатися управлінськими функціями на підприємстві.

Відповідно до Постанови Кабінету Міністрів України «Про застосування контрактної форми трудового договору з керівником підприємства, що є в державній власності» від 19.03.1993 р. зазначено з ким укладає такий керівник угоду, порядок укладання контракту та переукладання з діючим на посаді керівником [4]. Також Постанова КМУ №597 встановлює Типову форму контракту з керівником підприємства, що є у державній власності [5].

Також можна помітити, що й Господарський Кодекс України (зокрема стаття 65) зазначає, що «у разі найму керівника підприємства з ним укладається договір (контракт), в якому визначаються строк найму, права, обов'язки і відповідальність керівника, умови його матеріального забезпечення, умови звільнення його з посади, інші умови найму за погодженням сторін» [6].

Варто зазначити, що перед тим як укласти контракт з керівником юридичної особи потрібно виконати певні кроки. Згідно статті 99 Цивільного Кодексу України виконавчий орган створюється рішенням загальних зборів, на яких також встановлюється повноваження такого виконавчого органу [7]. Виконавчим органом може бути президент, директор, генеральний директор тощо – керівник юридичної особи. Таким чином, рішення щодо зміни, призначення та звільнення такого керівника також виноситься власником підприємства на загальних зборах. Будь-яке рішення загальних зборів оформлюється відповідним протоколом (розпорядженням, рішенням) власника підприємства (установи, організації). Отже, спочатку варто прийняти рішення щодо призначення такого керівника на загальних зборах учасників, оформити його належним чином. Лише тоді особа як керівник може

бути прийнята на роботу, підписано контракт та може бути видано відповідний наказ на підприємстві.

Раніше ми охарактеризували особливості контракту та наразі хочемо їх проаналізувати у рамках укладання такого виду договору саме з керівником.

Щодо строкового характеру контракту, то Постанова Кабінету Міністрів України «Про застосування контрактної форми трудового договору з керівником підприємства, що є у державній формі власності» вказує, що контракт з керівником підприємства державної форми власності укладається терміном від 1 до 5 років [4]. На прогивагу, для юридичних осіб приватної форми власності визначення строків дії контракту залишається за згодою сторін (законодавством не встановлюються конкретні строки).

Щодо додаткових підстав розірвання контракту, то у випадку такого виду договору з керівником можна встановити підстави, які безпосередньо пов'язані із невиконанням або не належним чином виконання таким керівником своїх обов'язків. Впровадження таких умов повинно бути направлено на сумлінне виконання своїх обов'язків керівником, більш відповідальне ставлення до роботи, виявлення ініціативного, творчого та самостійного підходу до праці [8, с. 167–168].

Таким чином, контракт як особлива форма трудового договору з керівником дозволяє гнучко регулювати трудові відносини, встановлюючи додаткові права, обов'язки та гарантії для сторін. Застосування контракту сприяє ефективному управлінню підприємствами та захисту інтересів як керівників, так і власників. Важливо зберігати та розвивати цей інструмент, забезпечуючи високий рівень правової захищеності для обох сторін.

Література:

1. Кодекс законів про працю України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/322-08#Text> (дата звернення: 12.05.2024).

2. Контракт – особливий вид трудового договору. URL: <https://www.kadrovik.ua/content/kontrakt-osobliviy-vid-trudovogo-dogovoru> (дата звернення: 12.05.2024).

3. Поліщук М. С. Особливості суб'єктного складу трудового контракту. *Тези доп. та наук. повідомл. V міжнар. наук.-практ. конф.* (Харків, 27–28 вересня 2013 р.) / за ред. В. В. Жернакова. Харків : Право, 2013. 560 с.

4. Постанова Кабінету Міністрів України від 19.03.1993 р. № 203 «Про застосування контрактної форми трудового договору з керівником підприємства, що є у державній власності». URL: <https://ips.ligazakon.net/document/KMP93203?an=478609> (дата звернення: 13.05.2024).

5. Постанова Кабінету Міністрів України від 02.08.1995 р. № 597 «Про Типову форму контракту з керівником підприємства, що є у державній власності». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/597-95-%D0%BF#Text> (дата звернення: 11.05.2024).

6. Господарський Кодекс України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/436-15#Text> (дата звернення: 12.05.2024).

7. Цивільний Кодекс України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15#Text> (дата звернення: 13.05.2024).

8. Малиновська К. А. Особливості контракту з керівником юридичної особи. *Право та інновації*. 2014. С. 163–170. URL: <https://dspace.nlu.edu.ua/jspui/bitstream/123456789/10214/1/Malinovska.pdf> (дата звернення 11.05.2024).

DOI <https://doi.org/10.36059/978-966-397-395-1-47>

ПРАВОВА КУЛЬТУРА ТА ПРАВОВА СВІДОМІСТЬ ЯК ВАЖЛИВИЙ ЕЛЕМЕНТ ПРАВОВОЇ СИСТЕМИ УКРАЇНИ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ

Яцкевич Павло Володимирович

здобувач освітньо-наукового рівня (доктор філософії),

Науково-дослідний інститут публічного права

м. Київ, Україна

Протягом багатьох століть право є невід'ємною частиною держави, необхідною умовою повноцінного існування громадянського суспільства. Право існує з моменту зародження держави та змінюється в міру виникнення нових суспільних відносин, підлаштовуючись під них. Свого значення та суспільно корисних функцій право не втрачає як у мирний час, так і в воєнний.

Питання про формування правосвідомості та правової культури українського суспільства особливо гостро постає сьогодні, в умовах воєнного стану. Це пов'язано зі зміною звичного ритму життя населення, зростанням небезпеки на нашій території, нестабільною економічною ситуацією, а також з посиленням внутрішньодержавної політики та правових норм.

Динамізм суспільних процесів, швидке виникнення та зміна кризових ситуацій, загострення протиріч соціальних груп і політичних сил та інші фактори об'єктивно передбачають відповідний рівень правової культури у суспільстві.